

NYKVARNNS "BLÅS" gammal märklig kår

Frågan är om inte Hilmer Larsson, Nykvarn, har svenskt rekord i första maj-marsch. Och det som förgrundsgestalt i Nykvarns musikkår. Varje första maj-dag på ett undantag när sedan 1920, har han "blåst" från arla morgonstunden och gått mil efter mil. Det är också sedan 1920 och fram till i höstas han anför tonen i den märkliga musikkåren, som framsprungit ur ett stort och äkta intresse bland kommunens befolkning och envisats med fortsatt existens trots att orosmoln då och då seglat upp på musikhimlen. Redan 1869 talas det om blåsmusik i Turinge, men det är först från 1891 man kan följa verksamheten någorlunda genom efterlämnade papper.

Ur den så kallade skyttekåren, en grupp musicerande inom skyttegillet, bildades musikkåren, som hade god grogrund i den radio-, grammofon- och ganska nöjeslösa tiden. Musik blev något nödvändigt att smeka örat med och de lokala musikaktörerna bjöd underhållning så god som någon.

• VÄRVADES 1920

En tid i början av 1900-talet var Johan Lönndahl kårens drivande kraft. 1920 flyttade Hilmer Larsson till Nykvarn och så fort Lönndahl hört "raspet" av hr Larssons fiol värvades han till musikkåren för att "blåsa" bas. Och så gott som från den dagen har hr Larsson varit organisatören och allt i allo för Nykvarns "blås".

Men svåra tider skulle följa — depression och arbetslöshet. Då fick man öva hemma hos hr Larsson i "järnvägsbygget". Det var dyrt med instrumenten, men det mesta spelade man ihop och en del understöd kom stundtals från pappersbruket. Spelglädjen var det dock inget fel på. Man for ut i bygden — ibland med skrinna som transportmedel men oftast på lastbil — och spelade i hagar, i parker och underhöll både ute och inne.

— På den tiden kunde man spela tango med "blås" så dom gillade det, säger Hilmer Larsson.

• DANSORKESTRAR BILDAS

Många, många har svängt om i sommarhagarna till tonerna av Nykvarns musikkår. Det blev mycket dansmusik. Så mycket att 1932 tyckte Sigurd Hagström och Gustav Pettersson, att det var dags att bil-

da dansorkestrar. Så kom Vikingarna och Meteor till och musiklivet blomstrade.

Det var främst mannar ur musikkåren som spelade i dansorkestrarna — Fred Winters, Karl Gerhard och Evert Taube i step, fox-trot och tango skulle det vara på 1930-talet. Och så var det "Sundkvistarna" — far och söner — som spelade på biograferna tills ljudfilmen kom 1929.

— Musikerna fick rutin genom dansmusiken, säger hr Larsson. Men de lärde sig aldrig några "dumheter" av den musikformen.

• VÄRMANDE UPPGIFT

Fru Tekla Larsson har betytt en hel del för musikkårens välbefinnande. Det är hon som varmt kaffepannan varje första majmorgon innan det varit dags för den första marschen, den traditionsenliga som blåser in våren i Nykvarn, och hon har följt med runt på platser. Alltid med varmt kaffe. Vid helgerna kunde man så gott som spela dygnet runt.

• "TYSTA SIGNALEN"

Marschen genom Nykvarn i ottan första maj har blivit till en märklig tradition för ett sådant litet samhälle. Ar efter år har man gjort

samma tur. Utom en morgon. Det var den gången man bestämde sig för "Tysta signalen"; en protest mot att man inte fått de lärarkrafter man önskat och att kåren blivit styvmoderligt behandlad. Den morgonen saknade nykvarnsborna vårsignalen.

Nyrekryteringen har varit det stora problemet under senare tid. Då och då har man under årens lopp fått "låna" musiker, speciellt regementmusiker, för att få nödvändiga stämmor med och klara harmonin. Nutidens ungdom får sig musik till livs så lättvindligt, att de inte ofta har en tanke på att lära sig spela själva. Och när de gör det, så blir det tre ackord och elgitarrer.

— Det låter som i en plåtslageriverkstad, säger hr Larsson. Och inte kan de mycket tekniskt. Att till exempel lära sig slå en virvel på trumma tar tre år.

Varje måndag i över 40 år har hr Larsson gett sig av för en träningskväll. När han gick i skolan började han spela på morfaders fiol. Enligt egen utsago lät det förskräckligt.

Men sedan blev det "blås" som Hilmer Larsson säger. Det där med att träna ofta är viktigt.

— Läpparna måste hållas i trim. Och konditionen.

Det är egentligen "blås", som han säger, Hilmer Larsson spelar. Men det började med morfaders fiol. Inte lät det vackert inte, berättar hr Larsson för fru Tekla.

Annars tar tonen slut, när man marscherar. 1958 fyllde hr Larsson 70 år. Na-

turligtvis blev det stor musikuppvaktning i ottan. Men marsmorgonen var kall, så det kom inte många ljud ur blåsinstrumenten. I höstas gick Hilmer Larsson ur kåren. Men om han kan hålla sig därifrån är en annan sak.

— Det blir nog till att blåsa igen, säger han...

Ulrika

Så här såg det ut, när musikkåren spelade i Fjälla hage 1925. Från vänster övre raden Hilmer Larsson, Edvin Ländin, Erik Rådström och Johan Lönndahl. Nedre raden Harry Kallerö, Valter Sköller, Gotthard Lämborg, son till Hilmer Larsson, och Bilrger Lönndahl.

Varje första maj i över 40 år har Nykvarns musikkår haft mycket att göra. Först den sedvanliga vårsaluten i ottan genom samhället och sedan demonstrationerna.